

YEŞİL MUTABAKAT, İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA

Birleşmiş Milletlerin 4000 sayfalık "İklim Değişikliği" taslak raporu yayınlandı. Rapor adeta gezegenimizin kıyametinin yaklaştığı tespitinde bulunuyor. İnsanlık olarak dünyamızı mahvettiğimiz belirtiliyor. Anılan raporda önümüzdeki 10-20 yıl içinde yaşayacağımız felaketler şöyle sıralanıyor;

Canlı türlerimizin kitlesel yok oluşunu göreceğiz. Sıcaklar tehlikeli bir şekilde yükselecek. Salgınlar artacak, deniz seviyesi yükselecek, tüm eko-sistem kötüleşecek, işin en vahim tarafı ise en kötüsünün henüz gelmemiş olması. Birleşmiş Milletler Çevre Programı yeşil ekonomiyi "Bir takım çevresel riskleri ve ekolojik kısıtları azaltırken aynı zamanda insan refahını ve toplumsal eşitliği sağlayan ekonomik bir model" olarak tanımlıyor. Haziran 2012'de Rio 'de Janeiro'da düzenlenen "Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma" konferansında da yeşil ekonomi; kalkınmanın sürdürülebilirliği ve "yoksulluğun ortadan kaldırılması için en önemli araçlardan biri" olarak kabul edildi. Yeşil ekonomi modeli doğa üzerinde oluşacak etkilerin sınırlı bir yaklaşımla hesaplanmasının mümkün olmadığını ve bu gibi durumlarda "İhtiyatlılık İlkesi" nin temel alınması gerektiğini savunuyor. Sürdürülebilir kalkınma için B.M tarafından ortaya konan 17 hedef gerek ülkeler, gerek devletler ve şirketler, gerekse vatandaşlar için önemli bir yol haritası oluşturuyor. Bunların başlıcaları; yenilenebilir enerji, temiz teknolojiler, düşük karbon emisyonlu ulaşım, gelişmiş atık yönetimi, temiz içe suyu sağlanması, sürdürülebilir tarım, ormancılık ve balıkçılık, nitelikli, sağlıklı ve kaliteli yaşam, insana yakışır iş ve ekonomi, açlığa son verilmesi ve eşitsizliğin azaltılması, barış adalet ve güçlü kurumlar. Görülüyor ki her büyüme sürdürülebilir kalkınmaya işaret etmiyor. Bugün ülkemizde yaşananlar, müsilaj gibi Marmara denizinin adeta yok oluşuna neden olan çevre felaketleri ekonomik büyümeye rağmen sürdürülebilir kalkınmaya neden olmadığını gösteren güzel bir örnek. Prof. Dr. Güven Sak hoca yeşil ekonomi, sürdürülebilir kalkınma, yeşil mutabakat, dijital dönüşüm, Washinton Mutabakatından Cornwall Mutabakatına? konularında çok faydalı, aydınlatıcı makaleler yazıyor. Yetkili kamu birimlerini, sektörleri ve şirketleri uyarıyor. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası Haziran/2021 tarihli "Yeşil Mutabakat Avrupa Versiyonu Araştırmasında" vurgulanan başlıca konular;

- Büyüme ne pahasına olursa olsun değil, kapsayıcı ve zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapmamalı.
- Yeşil, Dijital dönüşüm odaklı yatırım tercihlerine dayalı ve yeni teknolojik sıçramalı bir büyüme modeli oluşturulmalı.
- Ulusal karbon fiyatlaması sistemi kurulmalı. Aksi halde ithalde AB'ye karbon vergisi ödemek zorunda kalacağız.
- Avrupa Yeşil Mutabakatı yayınlandı. Sektörlerimiz bir an önce sürdürülebilirlik ve karbon yönetimine başlamak zorunda.
- Paris iklim anlaşmasını onaylamayan birkaç ülkeden biriyiz. Bir an önce onaylamalı ve gerçekçi bir niyet beyanı hazırlamalıyız.
- Kömürü acilen bırakmalıyız. Yeşil mutabakattan en çok etkilenecek sektörler; çimento, otomotiv, makine, demir-çelik ve tekstil.
- TUSİAD Yüksek İstişare Kurulu toplantısında da yeşil büyüme sürecinin mümkün olduğu ileri sürülerek dünya ekonomisinin yüzde 70'inin net sıfır emisyon hedeflerinin belirlendiği belirtildi. Bu geçişte geç kalmamalıyız.
- Doğrusal ekonomiden dögüsel ekonomiye geçmeliyiz. Küresel ekonomide sadece yüzde 9'unun dögüsel olduğu göz nüne alınacak olurda ülkemizde de bu oranın arttırılması yönünde adımlar atılmalı.

Avrupa Birliği ile yapılan son görüşmelerde yeşil mutabakata dahil olmamızın önü açılmıştır. Gayet olumlu olan bu fırsatı değerlendirmekten kaçınmamalıyız. Eğer net sıfır karbon emisyonu hedefine adil bir geçiş politikası belirleyemezsek önümüze gelen fırsat dezavantaja dönüşecektir. Çin bile 2060 yılına kadar net karbon salınımını sıfırlayacağını beyan etti. Gümrük birliğinin modernizasyonu konusunda bu yeşil mutabakat patikası Türkiye-AB ilişkilerinin normalleştirilmesi adına bir geçiş kolaylığı yaratacaktır.

Karbon emisyonu maliyetinin en alt gelir gruplarına yansıtılmaması gerekiyor. Zira, gelir dağılımında en üstteki yüzde 10 1990-2015 arasındaki karbon emisyonlarının yüzde 46'sından sorumlu. En alttaki yüzde 50'nin payı ise yalnızca yüzde 6. Bu nedenle Brezilyalı çevreci Chico Mendes'e hak vermek gerekiyor.

"Sınıf mücadelesini dikkate almayan çevrecilik bahçivanlıktır"